

Skatteutskottets betänkande

1983/84:43

om förhandsbesked i taxeringsfrågor (prop. 1983/84:186)

Sammanfattning

I propositionen föreslås bl. a. att avgifterna för förhandsbesked i taxeringsfrågor höjs. Utskottet tillstyrker propositionen och avstyrker två motioner om avslag på propositionen. I en reservation yrkas avslag på propositionen i vad avser höjning av beloppsgränserna.

Propositionen

Regeringen (finansdepartementet) föreslår i proposition 1983/84:186 att riksdagen antar ett vid propositionen fogat förslag till lag om ändring i lagen (1951:442) om förhandsbesked i taxeringsfrågor.

I propositionen läggs fram förslag om ändringar i lagen (1951:442) om förhandsbesked i taxeringsfrågor. Avgiften för ett förhandsbesked föreslås höjd. Maximibeloppet blir enligt förslaget 6 000 kr. mot f.n. 1 000 kr. och minimibeloppet 400 kr. mot f.n. 100 kr. Vidare föreslås att avgift skall utgå för varje sökande i de fall ansökan om förhandsbesked gjorts av flera gemensamt. Slutligen föreslås att avgiften skall betalas tillbaka om ett förhandsbesked undanröjs av regeringsrätten.

De nya reglerna föreslås träda i kraft den 1 juli 1984 och tillämpas i fråga om ansökningar som kommer in till rättsnämnden efter ikraftträdandet.

Lagförslaget har följande lydelse.

Förslag till

Lag om ändring i lagen (1951:442) om förhandsbesked i taxeringsfrågor

Härigenom föreskrivs att 5, 7 och 9 §§ lagen (1951:442) om förhandsbesked i taxeringsfrågor skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagna lydelse

5 §¹

Av riksskatteverket meddelat förhandsbesked upptages i verkets protokoll. Utdrag av detta tillställs sökanden och vederbörande taxeringsintendent i rekommenderade brev med mottagningsbevis. Å protokollutdraget skall finnas angivet, vad som skall iakttagas vid anförande av besvär över förhandsbeskedet.

Förhandsbesked skall sändas till sökanden och taxeringsintendenten i rekommenderade brev med mottagningsbevis.

7 §²

Besvär enligt 6 § första stycket skola anföras inom en månad från den dag, då klaganden erhållit del av förhandsbeskedet. Vid besvärshandlingen skola vara fogade utdrag av riksskatteverkets protokoll rörande förhandsbeskedet ävensom all den utredning, klaganden vill åberopa till stöd för ändringssökandet.

Besvär enligt 6 § första stycket skall anföras inom en månad från den dag, då klaganden erhållit del av förhandsbeskedet.

9 §³

Sökande vare pliktig att, därest riksskatteverket icke annorledes beslutar, för meddelat förhandsbesked till kronan erlägga efter omständigheterna lämpad avgift, lägst ett hundra och högst ettusen kronor. Över riksskatteverkets beslut angående dylik avgift må klagan icke föras.

För ett förhandsbesked skall varje sökande betala en avgift. Avgiften bestäms av riksskatteverket med hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet till lägst 400 kronor och högst 6 000 kronor. Riksskatteverket får dock om särskilda skäl föreligger bestämma en lägre avgift än 400 kronor eller lämna sökanden förhandsbeskedet utan avgift. Verkets beslut om avgift får inte överklagas.

¹ Senaste lydelse 1970:914.

² Senaste lydelse 1971:312.

³ Senaste lydelse 1970:914.

Nuvarande lydelse

Avgiften *må uttagas* genom postförskott å den försändelse, varigenom protokollsutdrag jämlikt 5 § översändes till sökanden. Erlägges icke avgiften inom en månad efter det att krav framställts, *må den samma utmätas*.

Föreslagen lydelse

Avgiften *får tas ut* genom postförskott på den försändelse genom vilken förhandsbeskedet enligt 5 § sänds till sökanden. *Betalas inte* avgiften inom en månad efter det att krav framställts *får den tas ut genom utmätning*.

Har regeringsrätten undanröjt ett av riksskatteverket meddelat förhandsbesked på grund av att det inte bort lämnas, skall avgiften betalas tillbaka.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1984. Äldre bestämmelser om avgift gäller dock fortfarande, om ansökan om förhandsbesked har kommit in till riksskatteverket före ikraftträdandet.

Motionerna

1983/84:2901 av Knut Wachtmeister m. fl. (m)

I motionen yrkas att riksdagen avslår propositionen.

1983/84:2902 av Stig Josefson m. fl. (c)

I motionen yrkas att riksdagen beslutar avslå propositionen vad gäller höjningen av avgiften för förhandsbesked i taxeringsfrågor.

Utskottet

Enligt gällande bestämmelser om förhandsbesked från riksskatteverket i taxeringsfrågor skall sökanden i regel erlägga avgift för meddelat förhandsbesked. Avgiften skall bestämmas till lägst 100 och högst 1 000 kr. Den övre gränsen fastställdes 1964 och var tidigare 500 kr.

I propositionen föreslås bl. a. att minimibeloppet höjs till 400 kr. och maximibeloppet till 6 000 kr. Förslagen grundar sig på en rapport från riksskatteverket och syftar till att pressa ned väntetiden, som f. n. är genomsnittligt nio månader, genom att hålla tillbaka antalet ansökningar om förhandsbesked. Avsikten är att man också skall försöka öka avverknings-takten genom att låta nämnden vara beslutsför i en mindre sammansättning i vissa förhandsbeskedsärenden.

I motionerna 2901 av Knut Wachtmeister m. fl. (m) och 2902 av Stig Josefson m. fl. (c) yrkas avslag på propositionen. I den förstnämnda motionen anförs bl. a. att det inte är rimligt att statsmakterna försöker hålla nere kön till förhandsbesked genom kraftigt höjda avgifter, eftersom staten med ett krångligt skattesystem direkt orsakat behovet av förhandsbesked. Motionärerna i den sistnämnda motionen framför liknande synpunkter. Enligt deras mening kommer den reella möjligheten att få kunskap om tolkningen av vissa skatteregler att minska. De ifrågasätter också rimligheten av att höja statliga avgifter när prisstopp föreligger.

Av propositionen framgår att de ifrågasatt avgifterna genomsnittligt uppgått till 500 kr. per förhandsbesked under budgetåret 1981/82. Riksskatteverkets förslag, som låg på en något högre nivå än som nu föreslås i propositionen, har uppskattats leda till ett genomsnitt på ca 1 500 kr.

Reglerna om förhandsbesked infördes för att en skattskyldig snabbt skulle kunna få besked om tolkningen av skattereglerna i vissa för honom angelägna frågor. För att detta syfte skall kunna tillgodoses bör de nuvarande alltför långa väntetiderna nedbringas. En åtgärd i denna riktning är att höja avgifterna för förhandsbeskeden.

Som framhålls i propositionen skulle en anpassning av den övre beloppsgränsen till dagens penningvärde innebära en höjning av den övre gränsen till 4 000 kr. Utskottet instämmer i regeringens uppfattning att det är befogat att

höja den övre gränsen något mer än vad som föranleds av det ändrade penningvärdet, bl. a. för att ge nämnden möjlighet att ta ut en skälig avgift i komplicerade ärenden. I likhet med departementschefen vill utskottet framhålla att nämnden bör ta hänsyn bl. a. till hur stora belopp och hur många frågor förhandsbeskedet gäller samt om sökanden är en juridisk eller fysisk person.

Med det anförda tillstyrker utskottet den i propositionen föreslagna höjningen och avstyrker motionerna.

Utskottet har inte heller i övrigt något att erinra mot förslagen i propositionen.

Utskottet hemställer

att riksdagen med avslag på motionerna 1983/84:2901 och 1983/84:2902 och med bifall till proposition 1983/84:186 antar det vid propositionen fogade förslaget till lag om ändring i lagen (1951:442) om förhandsbesked i taxeringsfrågor.

Stockholm den 8 maj 1984

På skatteutskottets vägnar
RUNE CARLSTEIN

Närvarande: Rune Carlstein (s), Knut Wachtmeister (m), Stig Josefson (c), förste vice talmannen Ingegerd Troedsson (m), Olle Westberg (s), Hagar Normark (s), Bo Lundgren (m), Ingemar Hallenius (c), Egon Jacobsson (s)*, Karl Björzén (m), Kjell Johansson (fp), Lars Hedfors (s)*, Anna Lindh (s), Bruno Poromaa (s)* och Erkki Tammenoksa (s)*.

* Ej närvarande vid justeringen.

Reservation

Knut Wachtmeister (m), Stig Josefson (c), förste vice talmannen Ingegerd Troedsson (m), Bo Lundgren (m), Ingemar Hallenius (c), Karl Björzén (m) och Kjell Johansson (fp) anser

dels att det avsnitt av utskottets yttrande som börjar på s. 4 med "Reglerna om" och slutar på s. 5 med "i propositionen" bort ha följande lydelse:

Reglerna om förhandsbesked infördes för att en skattskyldig snabbt skulle kunna få besked om tolkningen av skattereglerna i vissa för honom angelägna frågor. Utskottet instämmer i att de nuvarande alltför långa väntetiderna bör nedbringas men anser att man bör välja andra vägar för att förbättra den

nuvarande situationen. Att höja den nuvarande avgiften till en sådan nivå att de skattskyldiga väljer att avstå från att söka förhandsbesked strider enligt utskottets uppfattning mot syftet med förhandsbeskeden. En höjning skulle också innebära att de skattskyldiga ytterligare betungas av att skattesystemet blivit allt krångligare. Den i propositionen föreslagna höjningen måste också anses olämplig mot den bakgrunden att prisstopp föreligger.

Utskottet tillstyrker således motionerna i denna del och avstyrker den i propositionen föreslagna höjningen av beloppsgränserna. Detta innebär också att de särskilda regler om nedsättning av avgiften som föreslås i propositionen inte erfordras.

I övrigt tillstyrker utskottet de detaljändringar som föreslås i propositionen.

dels att utskottet bort hemställa

att riksdagen med bifall till motion 1983/84:2901 i vad avser höjning av beloppsgränsen för avgiften för förhandsbesked och till motion 1983/84:2902 och med avslag på motion 1983/84:2901 i övrigt antar det vid propositionen fogade förslaget till lag om ändring i lagen (1951:442) om förhandsbesked i taxeringsfrågor med den ändringen att 9 § erhåller följande såsom reservanternas förslag betecknade lydelse:

Utskottets förslag

För ett förhandsbesked skall varje sökande betala en avgift. Avgiften bestäms av riksskatteverket med hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet till lägst 400 kronor och högst 6 000 kronor. Riksskatteverket får dock om särskilda skäl föreligger bestämma en lägre avgift än 400 kronor eller lämna sökanden förhandsbeskedet utan avgift. Verkets beslut om avgift får inte överklagas.

Reservanternas förslag

9 §

För ett förhandsbesked skall varje sökande betala en avgift. Avgiften bestäms av riksskatteverket med hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet till lägst 100 kronor och högst 1 000. Riksskatteverket får dock om särskilda skäl föreligger lämna sökanden förhandsbesked utan avgift. Verkets beslut om avgift får inte överklagas.